

Turen gik til:

Rügen, 15.-19. oktober 2003
af Bjarne Nielsen

Ofte kan det være forbundet med en vis risiko at forsøge at gentage en succes. På trods af det meldte jeg mig under fanerne, da Orla Jessen proklamerede, at han havde arrangeret en tur til Rügen i efterårsferien 2003. På en tilsvarende tur året før havde vi haft rigtig mange gode fugleoplevelser og bl.a. oplevet omkring 6.000 Traner gå til overnatning, set Havørnen jage, haft over 100 Knarænder på samme lokalitet, set Lille flagspætte et par gange samt haft obs af mange arter, f.eks. Rød glente, Duehøg, Vandrefalk, Nordisk lappedykker samt såvel Rødstrubet som Sortstrubet lom. I alt så vi 112 arter på 2002-turen, så den rekord ville blive svær at slå. At år 2003-turen ikke blot levede op til det foregående års men slog den med et par længder, vil forhåbentlig fremgå tydeligt af denne artikel.

En væsentlig forudsætning for en vellykket fugletur er som regel vejret. I ugen inden havde det været rigtig dansk efterårsvejr med regn og rusk, men heldigvis kom et højtryk ind og lagde sig over Danmark og Nordtyskland i den pågældende uge. Det gav det smukkeste efterårsvejr, man kan tænke sig: høj himmel, klart solskin og frostklare nætter. Vejret gav da også nogle fantastiske solop- og nedgange på og omkring Banzelwitzer Berge, hvor vi boede.

Oversigt over Rügen med nogle af de lokaliteter, som er nævnt i artiklen.

Men istedet for at foregribe begivenhedernes gang, så lad mig nu beskrive nogle af dem i kronologisk rækkefølge. Artiklen vil ikke omtale alle vore oplevelser - men kun de mest spændende.

En fyldestgørende, egentlig turrapport kan findes på www.birding.dk, hvor Martin Jessen's rapport med bl.a. lokalitets-, dags- og turartslisters kan læses i pdf-format.

Deltagere på turen var: Orla Jessen (Egernsund), Martin Jessen (Gråsten), Gunnar Andersen (Tovrup, Als) og undertegnede, der bor i Augustenborg.

D. 15. oktober 2003

Der er efterhånden ved at være skabt en god tradition for, at nogle af de største oplevelser på vore udflugter kommer på udturen. Sådan var det på forårets tur til Müritz (Hortulan, Sydlig nattergal, Fyrremejse og Pungmejse), og denne gang var ingen undtagelse.

Efter et par timers kørsel skulle vi holde frokost, og da vi kørte ad en nordligere rute end sidste år, var den valgte frokost-lokalitet ukendt for os alle. Der var tale om en lille sø ved navn Neuklostersee (foto 01[- 002]), der alene var valgt, fordi den "så godt ud" på kortet. Det skulle vi sandelig ikke fortryde !

Foto 01

Udsigt over den smukke Neuklostersee, hvor vi bl.a. så Havørn, Isfugl, Trane, Dværghmåge og Hærfugl

Det første vi så, da vi var steget ud ad bilen og havde bevæget os de ca. 25 m fra P-pladsen ned til bænkene ved søbredden, var to Havørne, der svævede rundt over skoven på søens vestlige side. Martin skimmede hurtigt søens rørskov og så en Isfugl, der sad på rækværket ved en lille bådebro. I søens modsatte ende fløj en ung Dværghmåge rundt med sin karakteristiske, terneagtige flugt. Bag os lå en del små kolonihaver, der var placeret mellem søen og en af byens trafikerede veje. Vi tjekkede lige bevoksningen mellem haverne og vejen, og jeg anede lige, hvad jeg først troede var en Skovskade, der fløj op og satte sig i et af træerne. Nærmest som en nødvendighed tjekkede jeg fuglen med kikkerten - og så kan det nok være, at jeg gjorde store øjne. Efter at have dobbelttjekket måtte jeg hellere advisere de andre om, at der sad en Hærfugl i hegnet !!!! Det gav af en eller anden grund lidt opstandelse, men efter en nøje beskrivelse af stedet havde alle set og nydt fuglen. De fleste nåede også at se den i teleskopet, hvor den faktisk var lidt svær at finde med dens sorte, brune og hvide farver i det brune efterårsløv. Desværre besluttede Hærfuglen sig for at flyve ned i haverne netop, som det endelig blev Martins tur til at kigge. Det betød en grundig eftersøgning af hele området med kolonihaver i forsøget på at finde fuglen igen, så også Martin kunne få den fulde oplevelse. Eftersøgning var desværre resultatløs i lang tid. Først da de andre tre havde givet op, lykkedes det mig at genfinde Hærfuglen på en sti, som Orla netop havde afpatuljeret. Nu gik den midt på stien og pillede i græsset. Jeg skyndte mig tilbage efter de andre, men da vi atter kom hen til stien, var "fuglen fløjet", og siden viste den sig desværre ikke igen.

Da vi sidst på eftermiddagen ankom til pladsen på Banzelwitzer Berge var det så småt begyndt at skumre. Mens Orla forberedte aftensmaden gik vi andre tre en tur ned til Grosser Jasmunder Bodden. Noget af det første vi så, var en hel flok Husrødstjerter, der "legede" på skråningen ned mod "Bodden"en. De 6-7 fugle har sandsynligvis været en familieflok, der morede sig med at flyve ned i sandet og op i buskene igen.

Da vi kom rundt om "bjerget", var det blevet en del mørkere, og nu begyndte Tranerne at komme i kile efter kile. De trak fra nordøst-delen af Rügen nord om Banzelwitzer Berge mod deres overnatningsplads ved Udarser Wiek. I løbet af den næste halve time talte vi omkring 1.700 Traner, der passerede i den nedgående sol akkompagneret af deres smukke trompeteren.

D. 16. oktober 2003

Den første dag på Rügen skulle nu udnyttes og nydes fuldt ud, så vi gik ud lige før solopgang. "Gik ud" i bogstaveligste forstand, for vi skulle bare ud af døren, så havde vi udsyn over Grosser Jasmunder Bodden (foto 02 [- 089]).

Foto 02

Udsigt over Grosser Jasmunder Bodden fra vor residens på Banzelwitzer Berge

50 m ned ad skråningen og vi var ved "bodden"ens bred. Efter at have scannet vandoverfladen i halvmørke i 10-15 minutter, hævede solen sig langsomt over horisonten. Det gav nogle sjove og utroligt smukke oplevelser. Ved bugtens sydlige bred så det nærmest ud, som om der lå en rosa tåge et par meter over vandet (foto 03 [- 025]), og solens spil med de mørke skyer var et flot skue (foto 04 [-030]).

Foto 03

Rosa morgendis over Grosser Jasmunder Bodden

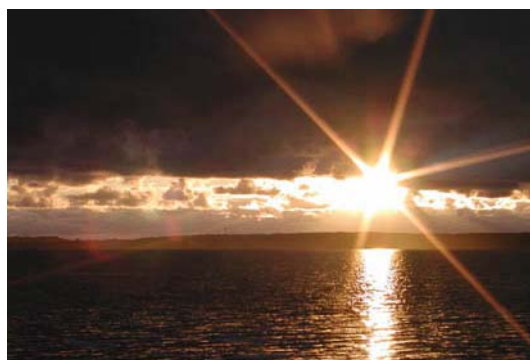

Foto 04

Solen er netop stået op over Grosser Jasmunder Bodden

Da der samtidig begyndte at komme Traner væltende, blev morgenstunden helt perfekt. Tranerne trak den modsatte vej i forhold til aftenen før. Nu kom de fra overnatningen ved Udarser Wiek og trak mod nord og øst for at komme ud til fourageringspladserne. Den ene flok efter den anden passerede (foto 05 [- 042]), nogle af dem lige hen over hovedet på os (foto 06 [- 046]), medens de trompeterede det bedste, de havde lært. I løbet af en times tid talte vi omkring 1.850 Traner.

Foto 05

Tranerne nærmest "væltede" hen over hovedet på os

Foto 06

...og nogle af dem kom rimelig tæt på

Vi gik rundt om "bjerget", og kom til vejen, der går op til vores campingplads.

Foto 07

"To-sporet motorvej" på Rügen

Vejene på Rügen er iøvrigt et kapitel for sig. Der findes næsten alle slags veje, dvs. egentlig fortjener de ikke alle at blive kaldt "en vej". Forbindelsen mellem Banzelwitzer Berge og nærmest by er en såkaldt "tosporet motorvej" (foto 07 [- 061]). Vejen er faktisk typisk for mange forbindelser mellem byer på Rügen. Den er lavet af to rækker betonfliser, der er lagt med en indbyrdes afstand, der svarer nogenlunde til afstanden mellem hjulparrene på en Trabant. Med ca. 500 m's mellemrum er der lavet en lille vigeplads, som kan benyttes i tilfælde af, at der skulle komme en modkørende. Vigepladsen skimtes lige efter svinget på fotoet. Som det også fremgår af fotoet, er "vores vej" en luksusudgave, dvs. der er lagt et lag asfalt på betonfliserne. Det bevirker, at denne vej bliver betydeligt mere behagelig at køre på end de fleste andre, hvor man hele tiden sidder med angsten for at nyrer m.v. skal blive rystet løs.

Lidt senere på formiddagen var vi en tur ved Nonnen See, der er en naturgenoprettet perle, der ligger lige nedenfor byen Bergen. Som nævnt i indledningen så vi her over 100 Knarænder på vores tur i 2002. Det var dog vand ved siden af dette års forekomst ! I alt talte vi 612 Knarænder - og så har der sandsynligvis været endnu flere, eftersom der var nogle "hjørner" af søen, som vi ikke kunne overskue. Udover Knarænderne kunne søen fremvise masser af andre ænder, f.eks. Pibeand (205), Krikand (45), Gråand (145), Spidsand (18) samt Taffel-, Troid- og Hvinand i mindre antal. Når vi dertil lægger Sort svane, Lille skallesluger (13), Lille flagspætte, Rød Glente, Havørn (3), en del vadefugle samt en sen, syngende Gransanger, så får man et lille indtryk af, hvad lokaliteten har at byde på.

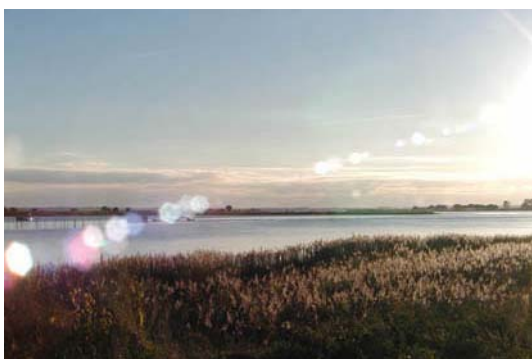

Foto 08

Udsigt over Udarser Wiek. Solen er ved at gå ned, og vi venter på, at Tranerne skal komme flyvende til deres overnatningsplads

På vej til tranernes overnatningsplads ved Udarser Wiek kørte vi forbi Varbelwitzer Bodden. Her kunne man på markerne tælle 32 Kortnæbbede gæs, 460 Canadagæs og hele 2000 Hjejler. Udarser Wiek (foto 08 [- 098]) var som sædvanlig opholdssted for utroligt mange fugle.

Inden mørket faldt på, nåede vi at få optalt de rastende Knopsvaner. Det blev til utrolige 1.423 !! Derudover var der bl.a. Pibesvane (1), Sædgås (20), Kortnæbbet gås (10), Blisgås (500), Canadagås (650), Mørkbuget knortegås (1) og Bramgås (1.000). 3.000 Pibeænder rastede også i

"wiek"ens lave vand, og rundt omkring på engene og i vandkanten gik ialt 520 Viber. Da en ung Havørn på et tidspunkt gjorde sin entre, gik de fleste af fuglene på vingerne, hvilket selvsagt nærmest betød en solformørkelse.

Efterhånden som lyset svandt, kom der flere og flere Traner til. I starten gik de ned på nogle af de lidt fjernere enge, men efterhånden nærmede de sig det lille lavvandede område, som de bruger fast til overnatning, medens de opholder sig her på Rügen i træktiden. Konstant kom flokke på 50 - 100 eller endnu flere til og gik efter et par æresrunder ned i det knap knæhøje vand. Her stod de så og trompeterede både for at hilse hinanden velkommen men også for at fortælle dem, der først skulle komme senere, at her var der godt og sikkert at slå sig ned for natten. Selv efter, at solen for længst var gået ned, og alt omkring os var bælgmørkt, kom der flere til. Vi skønnede, at der denne aften stod ialt 8-10.000 Traner i "wiek"en.

På dette tidspunkt var vi alene tilbage i fugletårnet. De ca. 60-80 andre, der interesseret havde fulgt skuespillet, var taget hjem. Og den bedste oplevelse kom faktisk først nu. Det var en pragtfuld totalt stjerneklar aften, ikke en vind rørte sig, og på den ene side havde vi over 8.000 trompeterende Traner stående, medens vi på den anden side havde et par tusinde gæs, der med jævne mellemrum fløj op, mens de gav al den hals, de kunne. Det var nok den skønneste tostemmede korsang, man kan tænke sig !!!

D. 17. oktober 2003

Dagen skulle bruges til en tur ned langs østkysten fra Kap Arkona i nord ned til Prora i syd. Vi håbede på at få en del havfugle, og igen - vi blev ikke skuffede.

Foto 09

Gunnar og Martin havobs'er fra klinten ved Kap Arkona

Allerede nedenfor Kap Arkona (foto 09 [- 105]) lå de første, bl.a. 3 arter lappedykker, Toppet (30), Gråstrubet (1) og Nordisk (2). Og som vi stod og obs'ede ud over havet, fik vi både Rødstrubet (11) og Sortstrubet (8) lom, masser af gæs og ænder samt en del indtrækkende småfugle. 3 meget sene Landsvaler fløj lystigt rundt ud for Kap'en. 8 Dværgmåger, der fulgte efter en fiskekutter et stykke til havs sammen med Sølv- og Stormmåger var også spændende at følge.

Fra Kap Arkona kørte vi sydpå til Tromper Wiek. På turen havde vi en del Traner (ca. 100), Viber (ca. 800) og en enkelt Stor tornskade. I Tromper Wiek så vi straks, at der var mange lommer, men vi blev alligevel noget overraskede, da vi fik dem talt og kom frem til, at der lå ikke mindre end 96 (!) Sortstrubede lommer i wiek'en. Derudover kunne vi tælle 9 Toppede, 3 Gråstrubede og 8 Nordiske lappedykkere samt 79 Toppede skalleslugere. Bortset fra de mange lommer var det mest spændende nok de ca. 40 Dværgmåger, der fløj rundt og ledte efter føde. Undertiden kom de meget tæt på, hvor vi stod. Medens vi studerede de mange lommer og Dværgmåger, kom en Dværgfalk trækkende forbi langs kysten i meget lav højde.

Foto 10

Den idylliske fiskerihavn i Sassnitz, hvor vi så 6 måge-arter

Mellem Tromper Wiek og Prora ligger den flotte gamle by Sassnitz. Fra Sassnitz er der færgeforbindelse til Sverige (Trelleborg), Danmark (Rønne), Rusland (Skt. Petersborg) og de baltiske stater (Klaipeda). Desuden er der en mindre fiskerihavn (foto 10 [- 135]), som vi aflagde et lille besøg. Det gav hele 6 mågearter, bl.a. både unge og gamle Dværghmåger (foto 11 [- 142]) samt en 1K Sildemåge (foto 12 [- 137]).

Foto 11

Ad. Dværghmåge i vinterdragt rekonoserer i Sassnitz Fiskerihavn

Foto 12

...og en 1K Sildemåge tager sig en slapper på bådebroen.

Fra Sassnitz er der ikke langt sydpå til Prora, der ligger ved Prorer Wiek. Her ved Prora ligger "Kolossen fra Prora" (foto 13 [- 159]), der er et imponerende bygningsværk bestående af en 4½ km lang 6-etagers boligblok. Blokken blev bygget før 2. verdenskrig af nazisterne, og det var meningen, at de flittigste arbejdere skulle belønnes med et ophold i en af de ialt 10.000 to-sengslejligheder. Pga. krigen nåede man aldrig at få taget Prora i brug til det oprindelige formål, og efter krigen blev en noget af den vestlige del af bygningskomplekset sprængt bort, medens andet har været brugt til militære formål. Idag findes der en del museer i Prora, men langt det meste af det imponerende bygningsværk får bare lov til at forfalde. Samtlige vinduer er ødelagte, og mon ikke det samme gælder for det meste af murværket ?

Foto 13

Kolossen ved Prora. Den 4½ km lange boligblok fra før anden verdenskrig

Kolossen ligger som sagt lige ned til Prorer Wiek, hvor der også rastede en masse fugle på vandet. Her var der dog ikke nær så mange Sortstrubede lommer som lidt længere nordpå ved Tromper Wiek. Kun 6 taltes her. Til gengæld var der mange lappedykker. Således 7 Nordiske og imponerende godt 600 (!) Toppede. Dværghmåger var lidt mere talrig, ca. 50, end ved Tromper.

Turen hjem fra Prora til pladsen ved Banzelwitzer Berge gav bl.a. en Vandrefalk, der fik en større ansamling af Viber på vingerne.

D. 18. oktober 2003

En lille morgentur rundt i området omkring pladsen gav bl.a. en flok på 35 Rådyr. I Teetzizer See lige nord for Banzelwitz lå der ca. 7.000 Troidænder, 1.000 ubestemte dykænder og 2.000 ubestemte svømmeænder. Over rørskovene omkring søen så og hørte vi 7 Skægmejser, der fløj rundt med sin typiske, metalliske "pling-pling". Desværre lykkedes det os ikke at få billeder af dem. Vi måtte "nøjes med" en lille, smuk Rødhals (foto 14 [- 203s]).

Foto 14
Rødhals i Hyben nedenfor Banzelwitzer Berge

Apropos Rådyr så var de overalt på Rügen. Ikke blot havde vi denne flok på mindst 35, et andet sted var det 24 og et enkelt sted (på nordvest-øen) taltes sågar hele 59. Til gengæld så vi kun 1 Hare på hele turen, og det var ved Udarser Wiek, medens vi ventede på Tranernes indtræk, og som et kuriosum har jeg efter to ture á hver 5 dage endnu min første Fasan til gode på Rügen. Det er svært at forestille at tage på 10 dages fuglekig i Danmark uden at se en eneste Fasan! - men selvfølgelig sætter man heller ikke millioner af halvtamme fasanryltere ud på Rügen, som det er tilfældet herhjemme.

Ellers så bragte denne dag bl.a. 6.000 Blisgæs, 1.400 Knopsvaner, 80 Skovsædgæs, 3 Havørne, 1 Duehøg samt 1 Fjeldvåge ved Priebowsche Wedde og Kubizner Bodden.

På markerne øst for Rothenkirchen var der lagt foder ud til Tranerne. Det betød, at der bl.a. var forsamlet ca. 2.000 Traner, 1.000 Blisgæs, 50 Skovsædgæs og 5 Hulduer. Det var nærmest forbundet med livsfare at ville nyde synet af de mange fugle. Markerne ligger klods op ad en af de allermest trafikerede landeveje på Rügen, og det følte nærmest som om, at næsten samtlige øens indfødte og turister skulle denne vej forbi. Heldigvis så det ud til, at både Traner og gæs var vant til trafikken. De lod sig ihvertfald ikke mærke med den og gnaskede uden videre løs af den udlagte foder, der vistnok bestod af majs-korn.

Et lille smut forbi Nonnen See på vejen hjem gav udover de arter, vi havde set et par dage før, nu også en meget flot Sølvhejre. Antallet af Knarænder var noget nær det samme, til gengæld var der nu også dukket 20 Skeænder og lidt flere Små skalleslugere (ialt 18) op. Sølvhejren gik flod lige nedenfor fugletårnet ved søens vestbred, og motivet var lige til et postkort. Havde det bare ikke været for en af dens grå fætre - en utrolig emsig Fiskehejre, der åbenbart ikke syntes, at vi skulle

have et godt skud. Den moppede Sølvehjren, der til sidst fik nok og fortrak til nogle lavvandede banker i den anden ende af søen.

Turen hjem fra Nonnen See gav endnu en Duehøg, 1 Spurvehøg samt en flok på 23 Hulduer. Inden aftensmaden kunne vi lige nå en runde omkring pladsen. Det gav Vandrikse ved Grosser Jasmunder Bodden samt en Blå kærhøg-♀ og 35 Bomlærker på engene.

D. 19. oktober 2003

Så var det tid til at begive sig hjemad. Martin nåede lige at få en overtrækkende Laplandsværling på pladsen, inden vi stak snuderne vestover.

Vi var næsten nødt til at køre forbi Nonnen See igen, og det lykkedes os da at se Sølvehjren igen (foto 15 [- udsnit af 240]). Den gik tæt ved bredden, hvor vi holdt, indtil dens plageånd, Fiskehejren, igen kom og jog den ned i den anden ende af søen.

Foto 15

Sølvehjren i Nonnen See, inden den blev forjaget til den anden ende af søen af sin "plageånd", en Fiskehejre

Foto 16

Udsigt over Dassower See, hvor der bl.a. var 3 Isfugle og overflyvende Havør

På vejen hjem gjorde vi holdt ved Dassower See (foto 16 [- 242]), hvor vi bl.a. havde 3 Isfugle og flere Havørne.

Lige vest for Rostock sad en Lærkefalk på en hegnspæl, men ellers var hjemturen ikke særlig spændende, og da vi nærmede os den danske grænse, begyndte det for første gang på turen at regne. Pyt med det, vi havde haft det flotteste vejr hver eneste dag, så vejret havde ligesom fuglene artet sig perfekt. Og efter de store oplevelser med især mange utrolige antal, kan man ikke lade være med at tvivle på, om en næste tur kan blive endnu bedre eller bare lige så god. Men måske skal man lade det komme an på en prøve ????